

Дончо Цончев

Рицарят на простите неща

Надали имаше по-проста работа от това: нараваш чантата, тръгваш по улиците, отбиваш се във всеки вход и пускаш в кутиите вестниците и писмата. Много от хората, които познаваха раздавача Методи, вече години се учудваха на неизменно бодрото му лице. Това го развеселяваше още, той поздравяваше всички и се закачаше с децата, ухилен до уши. Крачките му отекваха по тротоара – нещо, без което кварталът би опустял.

Те не отделяха време да си помислят – тези хора – какво се таи в една пощенска чанта. На тях им стигаше онова от собствената кутия. Ако се случеше понякога да обърнат очи и към другите, в погледите им нямаше капчица интерес. Всеки бе свързан с пощенската кутия, на която е изписано името му. Само Методи бе свързан естествено с всички. И всеки божи ден обикаляше да ги докосне, с кроткото мълчаливо участие-неучастие на съдбата.

Записи за студенти, вести от съда, телеграми за смърт и за раждане, съобщения за успех, за провал, знаци за омраза и за любов, за отчаяние и надежда, вопъл за помощ, ръка, която се протяга да те спаси – ето с какво беше претъпкана старата чанта на този човек. Той знаеше отлично това, вършеше работата си с радост и тъй нищо забележително нямаше да се случи в неговия живот, ако не беше се появило момичето зад отворения прозорец.

Но една прекрасна сутрин то се появи на улица „Чехов“ на партера и раздавачът спря, щом го видя.

Най-простото, което можеше да се направи, беше човек да се заяпа в тези очи. Методи спря и се заяпа. Като дете, с отворена уста. Разбира се – дете на трийсет години, високо един и осемдесет.

Бузите на момичето порозовяха и – седнало зад прозореца – то се наведе над книгата, която четеше.

– Добър ден – каза Методи. – Вие ли сте Марина Иванова?

Момичето го погледна и кимна. Той бръкна в чантата и извади писмо.

– Познавам всички тука. Затова предположих.

Бяла и гъвкава като шия на птица, ръката на момичето се протегна през прозореца и взе писмото.

– Благодаря.

– Всичко хубаво ви желая. И всеки ден да получавате писма.

Той се заяпа в очите ѝ още веднъж, после намести ремъка на чантата си и продължи.

На другата сутрин още от ъгъла на „Люлякова градина“ раздавачът

жадно погледна в прозореца на улица „Чехов“. Беше отворен. Зад него Марина четеше своята книга.

– Добър ден – каза той, когато се изравни с прозореца и спря.

Марина Иванова го погледна и кимна.

– Няма – каза Методи. – Днес няма за вас. Тя сви рамене и като че ли се усмихна.

На третия ден раздавачът спря до прозореца и преди да поздрави, бръкна в чантата си. Извади внимателно един карамфил и го поднесе мълчаливо. Момичето се поколеба (бузите отново се изчервиха), после ръката – шия на птица, се протегна и взе карамфила.

– Благодаря много.

– Аз – тихо каза Методи. – Аз трябва да благодаря.

Заредиха се дни на писма и карамфили. От едноминутните разговори под прозореца раздавачът вече знаеше, че Марина ще изкара тук цялото лято, при леля си, а после ще се върне в Свищов и ще продължи там своята икономика.

– Хубав град – каза той. – Аз го познавам. Но и София не е лоша, нали? Не съм ви виждал да излизате. Искате ли някога... да ви поканя?

Марина сведе очи и зачопли пред себе си с пръст. Раздавачът сви рамене, усмихна се и каза, че с много голямо удоволствие би й показал хубостите на София, стига тя да поиска това. Добави:

– Човек не може да живее само с писма, нали?

– Може – каза момичето, като го погледна в очите. – Аз мога.

Той не успяваше дълго да издържи очите ѝ срещу своите. Мислеше, че ще припадне. Или поне ще извика като дивак. Или пък просто ще се пресегне през прозореца и ще я погали по косата, по бузата... Каза унесено:

– И то писма от приятелка.

– Откъде знаете, че не са от приятел?

– Професията ми е никаква, но ме научи да разбирам от почерци поне.

– Професията ви е много хубава – каза Марина. – Аз даже малко ви завиждам. Вие свързвате хората. Толкова неща им носите.

– Сега наистина е страотно хубава – засмя се той.

– Как сега?

– Сега, когато си тук и аз всеки ден те виждам. Така сега. Това значи сега. Чао, Марина.

Той се обърна бързо и си замина.

На другия ден момичето беше по-хубаво от всякога. Още от ъгъла

раздавачът се упъти решително към прозореца. С професионалния си жест той подаде плик, каза довиждане и веднага си продължи.

Почеркът беше мъжки, на плика нямаше марка. Момичето го отвори и зачете:

„Слушай, Марина, не че се притеснявам да ти кажа всичко това, но просто ми е неудобно да вися с чантата под прозореца ти. Аз съм на работа, знаеш. Не исках да излезеш с мене, значи единственият начин да ти кажа каквото трябва, е този. Аз се побоях с тебе, Марина. Сам съм, нищо нямам освен стаичката, в която живея, май никога не съм и имал кой знае какво. Хубавите неща за мен са нещо като онова, което нося всеки ден в чантата – пипам ги, между тях съм, а те са затворени, предназначени за други. Имам един хубав чайник само, бях на екскурзия в чужбина и си го купих. А това с мене сега, откакто те видях, е сигурно както с лалетата пролет, с цветовете по ябълките и крушите, после с гроздето, дините и пъпешите. А, да – точно както при пъпешите, просто идва един миг, в който са толкова узрели, че се пукват, нали разбираш. Ще се пукна, това е. Със събуждането си сутрин мисля как ще те видя в прозореца. Веднага след като отмина край тебе, започвам да чакам другата сутрин. Виж сега – от сутринта да чакаш другата сутрин, това не е ли болест? Понякога даже ми кипва, като си мисля за тебе. Живеех си толкова спокойно преди. Не те навивам, щом не исках, но нищо не ми пречи да ти кажа какво става с мене. То си е мое човешко право. По същия начин твое е правото да откажеш и въобще да постъпиш, както ти исках. Накрая една малка молба. Щом не исках приятелство с мен, затвори този прозорец, когато минавам. Или пък се скрий за десетина минути, знаеш, че минавам по едно и също време. Това може да ме оправи. Покланям ти се и не се сърдя за нищо, разбира се. Твой Методи.“

На другата сутрин прозорецът беше затворен. Раздавачът се поколеба на тротоара за миг, след което отиде до него и почука с пръст по стъклото.

– Отвори, отвори – каза той, като я видя в обичайното положение пред книгата.

Момичето се изправи полека и отвори прозореца.

– Гледай какъв хубав ден, а ти си се затворила вътре.

– Нали... Нали ти...

– Сбърках, Марина. Много глупава сбърках. Всичко е вярно от това, което ти писах, без тази идиотщина с прозореца. Не го затваряй, моля ти се. Лошо ми стана, като не те видях още от ъгъла.

Тя го гледаше право в очите и изглеждаше натъжена, но изведнъж

се засмя. Каза:

– Много те бива да говориш. И да пишеш, даже.

– Защо? Казвам каквото мисля. Това е толкова просто!

– Хич не ми се струва, че е просто. Много малко хора познавам, които правят така. Може би...никой друг освен тебе не съм срещала да прави така.

– Как?

– Ами да говори, каквото мисли.

– Слушай, Марина – той се присегна през прозореца, хвана ръката и я стисна. – Слушай... аз пък не съм виждал такова хубаво нещо като тебе. Честна дума. Сега ще навърша трийсет години, не съм си и представял такова нещо че съществува. – Придърпа ръката и я целуна. Пропшепна: – Ти си ненормално хубава, честна дума.

Тя издърпа ръката си полека и много силно се изчерви.

– Не затваряй прозореца никога, чуваш ли. И никога не си отивай!

В това време лелята отвори вратата на стаята и той веднага си тръгна, след като изрече на един дъх: „Добър ден, госпожо.“

Цели три дни след това прозорецът беше затворен и Марина не беше зад него. Тогава раздавачът отиде следобед без чантата си и позвъня на вратата. Отвори му лелята.

– Добър ден, госпожо – каза той, много сериозен.

– Добър ден... господине – с нескрита насмешка каза жената.

– Марина тука ли е?

– Не – каза жената. – Тя си замина.

– О... извинете... Извинявайте.

Вратата се хлопна и Методи раздавачът изпита чувството, че половината от земното кълбо се е откъснало – подобно срязана на две диня. Една крачка да направиш и – в бездната.

Постоя на стълбището, земното кълбо си беше цяло, разбира се – и тръгна. Проклинаше се. Мразеше се. Вечерта се напи. Сам – в ъгъла на кварталната кръчма. Сутринта закъсна за работа (за пръв път от години) и когато мина край отворения прозорец, Марина се решеше права зад него.

В първия миг раздавачът Методи не искаше да повярва на очите си, след това се затича и застана с отворена уста до прозореца.

– Какво... значи това?

– Кое? – спокойно попита Марина.

– Леля ти каза, че си заминала.

– Аз наистина заминавам.

– Кога?

– Днес. Или утре.

– Но това не е вчера!

Марина спря да се реши и млькна. Прекара нокътя си по зъбите на гребена.

– Защо ме излъга?

– Аз не съм те лъгала, Методи.

– Защо се скри тогава?

Тя не отговори.

– То е същото. Същото е. Едната лъже, а другата се крие зад лъжата. Как да не е същото?

Марина остави гребена на масата и сложи ръката си на бузата, която почервеняваше силно. Беше неопикуемо хубава.

– Не си хубава – каза Методи. – Аз съм се лъгал. Отвътре не си хубава. Какво ти направих, за да ме лъжеш?

Тя го погледна нежно и каза грубо:

– Не съм те лъгала, Методи.

– Скри се, все същото е! Аз съм за тебе...муха. Досадник под прозореца ти. Раздавачът, който се за-плесва по прозорците. Аз не съм човек като човек. Не мога и да бъда според тебе, така ли? Може би нямам право да гледам, да мисля, да сънувам, да говоря, каквото си мисля. А на тебе какво ти е хубавото, след като не ми каза това още в началото? Защо ме остави да... Забавно ти беше, така ли? Сигурно. Само че аз сега няма да се обеся заради тебе. За какво да се обеся? За какво да ми е мъчно? За майтапа, който си правиш с мене? Може да ми е било мъчно, но вчера. Снощи. Ужасно може да ми е било, но сега – не. И просто си отивам, това е.

Той я гледаше в очите така, като че ли искаше да влезе вътре в тях и там да се скрие от себе си. Повтори:

– Отивам си, ето. Не съм чак толкова идиот.

– Недей ти да си отиваш, Методи – тихо каза Марина. – Ти си беше тук. Аз дойдох и аз трябва да си отида.

– Кога? – чу се да казва той бързо, без да го бе искал.

– Сега – каза тя и опита да се усмихне. – Ти, разбира се, имаш твоего човешко право да се закачаш с момичетата. Пък и работата ти е наистина много хубава в това отношение. Леля ми каза. Но аз никога не съм ти казала, че си лош човек, нали? Довиждане, Методи. Сбогом.

Марина затвори прозореца, обърна се и тръгна в стаята към вратата. Полека, като повдигаше левия си крак несръчно и се кривеше

неестествено.

Тя беше куца.

Методи сложи ръце на стъклата и се вторачи подире ѝ. Гледа я с детски отворената си уста, докато тя стигна до вратата и потъна навътре в къщата.

След това той се затича към входа, с три стъпки взе десетте стъпала и натисна звънеца. Държа го така, докато тя му отвори. Влезе веднага, затвори вратата с гърба си и хвана Марина за раменете. Каза:

– Слушай... ти никъде няма да заминаваш. И никога. Или пък аз, навсякъде има пощенски кутии. Навсякъде хората получават писма. Само ми кажи едно нещо. Искаш ли да се ожениш за мене? Да се омъжиш, както е думата там точно. Искаш ли? Кажи. Ама сега го кажи, веднага?

– Методи... леля ми...

Тя вече ми е роднина и на мене, не бой се. Остави я на мене. Само кажи. Хайде де, една думица трябва да кажеш. Едната от двете. Да или не? Виж колко е просто.

Момичето скри лицето си на гърдите му, после рязко го вдигна и се загледа в очите му. Така, като че ли искаше да влезе вътре в тях и там цялата да се скрие от себе си.

Надали имаше по-проста работа от това: целуваш момичето по едното око, после по другото, после по челото, по носа и устата, обвиваш го много яко в ръцете си и вече не го пускаш наникъде.

КРАЙ

© 1983 Дончо Цончев

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:

Дончо Цончев
ПРАЗНИК БЕЗ ПОДАРЪК

I издание

Рецензент Кръстю Куюмджиев
Редактор Стефан Поптонев
Художник Веселин Павлов
Художествен редактор Александър Хачатурян
Технически редактор Тодор Бъчваров
Коректор Нина Велчева

Издателски № 7082

Дадена за набор на 6.I.1983 г.

Подписана за печат на 10.IV.1983 г.

Излязла м. май

Печатни коли 11,50. Издателски коли 9,59

Условно-издателски коли 9,53.

Формат 84×108/32. Тираж 20 110

Цена 1,20 лв.

Код 22/9536222211/5605-9-83

Партиздат – София, бул. „В.И.Ленин“ № 47
ДП „Д. Благоев“ – София, ул. „Н. Ракин“ № 2

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3191>]